

L'autor, professor de la UPF i de Public Policy (Johns Hopkins University), assegura que l'explotació nacional amaga, de vegades, elements clars d'explotació de classe que expliquen bona part del dèficit social de Catalunya

VICENÇ NAVARRO

CATEDRÀTIC POLITIQUES PÚBLIQUES (UPF)

Explotació nacional i/o de classe

A Catalunya el tema nacional ha absorbit l'atenció mediàtica i política del país. L'enorme endarreriment social de Catalunya, per exemple, s'ha atribuït al dèficit fiscal de Catalunya respecte a l'Estat central espanyol. És a dir, el fet que la despesa pública social per habitant sigui a la cua de la UE-15, fins i tot ara, després d'un considerable augment en despesa pública social ocorregut des del 2003 (com a conseqüència del canvi polític que va tenir lloc al nostre país), s'explica perquè Catalunya rep de l'Estat central menys diners dels que els seus ciutadans aporten (després de descomptar les despeses de solidaritat amb la resta d'Espanya —que pocs catalans qüestionen— i despeses de l'Estat que cobreixen serveis generals com ara defensa i serveis diplomàtics, entre d'altres). Catalunya, on el PIB *per capita* és ja el 110% de la mitjana dels països més rics de la Unió Europea, és a dir, de la UE-15, es gasta en el seu Estat del benestar (o, el que és el mateix, la seva despesa pública social per habitant) només el 73% de la mitjana de la UE-15. I això és degut —se'ns diu pel discurs dominant a Catalunya— a una explotació de la nació catalana per part de l'Estat espanyol. I tot un seguit de missatges, clarament rendibles des del punt de vista polític, els han estat promovent els nacionalistes conservadors i neoliberals (havent estat els mitjans públics d'informació i persuasió catalans més importants, Catalunya Ràdio i TV3, els grans promotors de tal missatge), la qual cosa, afegida al comportament anticatalà del Tribunal Constitucional (on la ultradreta està ben representada), explica un sorgiment considerable de l'independentisme. Tal Tribunal s'identifica com a Espanya i dona peu a tot un seguit de tesis d'explotació nacional en la qual l'Estat espanyol explota Catalunya.

Una solució d'aquesta situació, promoguda per TV3 en el seu programa *Adéu, Espanya?*, és la separació de Catalunya de la resta d'Espanya. Tal programa, clarament propagandístic (ja que no es va permetre cap veu desfavorable a aquesta opció), es va presentar al públic televident, per part de la directora de TV3, Mònica Terribas, com a apolític. I ho va dir amb tota serietat davant la comissió supervisora del Parlament. Fa poques setmanes aquesta directora va vetar a TV3 un programa en què es debatia si el millor règim per a Espanya seria una república o una monarquia (en el qual hi havia veus a favor i d'altres en contra), per considerar-lo poc equilibrat, massa polític i esquerranós. La incoherència d'aquesta persona assoleix nivells escassament defensables en uns mitjans públics que haurien de ser pluralistes i democràtics, i que no ho són. És la mera instrumentalització d'uns mitjans públics per la direcció corporativista de tal empresa, de conegudes simpaties independentistes.

El problema amb aquesta interpretació del dèficit social no és que no hi hagi una explotació nacional (que n'hi ha i que s'ha de corregir, com està fent el Govern d'esquerres de la Generalitat, amb l'acord del Govern socialista espanyol), sinó que aquesta no és la major causa del subdesenvolupament de la Catalunya social. La ma-

jor causa és l'explotació de classe, que l'emfasi en l'explotació de nació ha amagat, en moltes ocasions deliberadament, per part dels nacionalistes, conservadors i liberals, ja que són els seus comportaments en defensa dels seus interessos de classe els que expliquen en gran part el dèficit social de Catalunya.

Vegem les dades. Catalunya s'hauria de gastar, pel nivell de desenvolupament econòmic que té, 8.210 euros estandarditzats *per capita* (euros estandarditzats són euros modificats en el seu valor monetari per adaptar-los a una unitat de compra que tingui la mateixa capacitat adquisitiva en països de diferent nivell de vida). El 2007 (darrer any que l'agència estadística de la UE, Eurostat, va publicar dades homologables per a tota la UE) es va gastar

«Catalunya, on el PIB 'per capita' és el 110% de la mitjana dels països més rics de la UE, gasta en el seu Estat del benestar només un 73% de la mitjana»

5.475 euros estandarditzats, és a dir, 2.735 euros estandarditzats menys del que ens hauríem de gastar. Si el dèficit fiscal de Catalunya amb Espanya no existís (és a dir, que Catalunya retingués els fons aportats a l'Estat un cop descomptades les despeses de solidaritat i les despeses de l'Estat central, com ara Exèrcit, diplomàcia i d'altres), això significaria que Catalunya es gastaria 965 euros més que ara per persona en el seu Estat del benestar. Però encara quedaria un dèficit de 1.770 euros *per capita*, que té a veure amb l'explotació per classe social, ja que tal dèficit és degut al fet que el 30% de renda superior de la població catalana (la burgesia, petita burgesia i classes mitjanes de renda alta, que tenen un enorme poder polític i mediàtic a Catalunya) no contribueix a les arques de l'Estat com hi contribueixen els seus homòlegs en la mitjana de la UE-15. I el que no

«Si el dèficit fiscal amb Espanya no existís, encara quedaria un dèficit de 1.700 euros 'per capita', que té a veure amb l'explotació per classe social»

diu és que les polítiques públiques promogudes pels nacionalistes conservadors i liberals (de reducció d'impostos i de reformes fiscals regresives) i que són aprovades en aliança amb les mateixes classes en l'àmbit de l'Estat espanyol, han facilitat el creixement d'aquest enorme dèficit, ocult mitjançant el discurs d'explotació nacional altament mobilitzador. No cal dir que ni TV3 ni Catalunya Ràdio han dit res. La seva «crosta nacionalista» amaga la «crosta neoliberal» que tipifica aquests mitjans. En realitat, un dels majors obstacles per resoldre aquest dèficit social és la campanya d'ocultació de l'existència d'una lluita de classes brutal a Catalunya en què les classes vencedores d'aquesta controlen la gran majoria dels mitjans de persuasió. Així de clar. ■